

Prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău
Judecător: L. Pruteanu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: V. Pruteanu, A. Gavrilița, L. Popova

Dosarul nr. 2ra-436/17

ÎNCHEIERE

22 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursurilor declarate de către:

- Dari (Eremia) Victoria;
- Ministerul Justiției al RM,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dari (Eremia) Victoria împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției, a fost admis apelul declarat de Dari (Eremia) Victoria, casată hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 16 mai 2016 în partea respingerii pretenției reclamantei privind încasarea despăgubirilor morale, emițând în această parte o nouă hotare de admitere parțială,

c o n s t a t ă

La 01 februarie 2016, Dari (Eremia) Victoria s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-3586/08 din 06 noiembrie 2008, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 ianuarie 2011, a fost obligat Consiliul mun. Chișinău să-i acorde spațiu locativ cu respectarea cerințelor art. art. 42-44 al Codului cu privire la locuințe.

Menționează reclamanta că, la 17 februarie 2009, documentul executoriu în cauză, a fost expediat și înregistrat pentru executare în cancelaria Primăriei mun. Chișinău sub nr. 08-906/09. Deoarece, Consiliul mun. Chișinău și/sau Primăria

mun. Chișinău au refuzat executarea benevolă a hotărârii judecătorești, reclamanta a depus cerere executorului judecătoresc pentru executarea silită.

Prin încheierea executorului judecătoresc al Oficiului de Executare Centru al DE RM nr. 12-1087/2010 din 07 iulie 2010, s-a dispus primirea spre executare a documentului executoriu, cu intentarea procedurii de executare și stabilirea termenului pentru executare benevolă de 15 zile.

Totodată, în răspunsul Primăriei mun. Chișinău nr. 08-4613 din 20.08.2010, parvenit în adresa executorului judecătoresc al Oficiului de Executare Centru al DEDJ RM Oleg Ungureanu, se menționează că executarea hotărârii instanței de judecată nu poate fi posibilă din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun. Chișinău, cât și din lipsa mijloacelor financiare necesare pentru construcția spațiului locativ.

Prin încheierea Oficiului de Executare Centru nr. 026-12-1087/2010 a fost aplicat sechestrul asupra apartamentului nr.7 situat pe str. Liviu Deleanu nr. 9/2, mun. Chișinău, încheiere menținută prin hotărârea Judecătoriei Centru din 23.09.2011.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-3493/2011 din 07 august 2011, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 ianuarie 2012, a fost admisă acțiunea reclamantilor (24 creditori-urmăritori) și a fost recunoscut ilegal refuzul și a fost obligată Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău să înregistreze la Oficiul Teritorial Cadastral Chișinău procesul-verbal de recepție finală nr. 870 din 10.08.2009 a blocului locativ nr. 6V, cu 69 de apartamente, din str. Liviu Deleanu nr. 9/2, mun. Chișinău și a fost recunoscut dreptul creditorilor urmăritori asupra apartamentelor enumerate în hotărâre și respectiv dreptul lui Darii (Eremia) Victoria împreună cu membrii familiei asupra apartamentului nr. 7 din blocul locativ 6V din str. Liviu Deleanu nr. 9/2, cu obligarea Direcției generale locativă-comunală și amenajare a Consiliului mun. Chișinău să elibereze ordin de repartiție pentru apartamentul nr. 7 din blocul locativ 6V din str. Liviu Deleanu nr. 9/2, mun. Chișinău.

La 24 mai 2012, în cadrul procedurilor de executare aflate deja pe rol, executorul judecătoresc emite încheiere privind primirea spre executare a hotărârii nr. 3-3493/11 din 17.08.2011 emise de Curtea de Apel Chișinău privind obligarea Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău să înregistreze la Oficiul Teritorial Cadastral Chișinău procesul-verbal de recepție finală nr. 870 din 10.08.2009 a blocului locativ nr. 6V, cu 69 de apartamente, din str. Liviu Deleanu nr. 9/2, mun. Chișinău, recunoașterea dreptului asupra apartamentului nr. 7 din blocul locativ 6V din str. Liviu Deleanu, 9/2, familiei Dari (Eremia) Victoria, cu obligarea Direcției generale locativă-comunală și amenajare a Consiliului mun. Chișinău să elibereze ordin de repartiție pentru apartamentul nr. 7 din blocul locativ 6V din str. Liviu Deleanu, 9/2, mun. Chișinău. În conformitate cu încheierea dată, debitorii Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au fost obligați să execute hotărârea Curții de Apel Chișinău și cerințele executorului judecătoresc imediat și necondiționat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău nr. 3-3493/2011 din 18 iunie 2012 a

fost explicat modul de aplicare și extindere a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 17 august 2012, și anume: dreptul de folosință a apartamentului recunoscut prin hotărârea judecătorească din 17.08.2012, adoptată în pricină, înglobează dreptul la instalare, domiciliere, posesie și folosință a spațiului locativ și să elibereze ordin de repartitie pentru apartamentul nr. 7 din blocul locativ str. Liviu Deleanu nr. 9/2, mun. Chișinău, care a fost recunoscut după Dari (Eremia) Victoria și membrii familiei acesteia. Astfel, ca creditor urmăritor urma să fie instalată în apartamentul care i-a fost atribuit conform hotărârii judecătorești. La data de 20.06.2012, prin demersul nr. 685/12, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu a înștiințat Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău despre faptul că la 22.06.2012, orele 11:00, va avea loc executarea hotărârii judecătorești din 17.08.2012, prin instalarea creditorilor urmăritori (24 la număr) în apartamentele menționate. Însă, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău a ignorat categoric cerințele executorului judecătoresc, iar prin scrisoarea nr. 08-3183 din 22.06.2012, Primăria mun. Chișinău a comunicat executorului judecătoresc că, încă nu a fost aprobată decizia Consiliului mun. Chișinău de a transmite a blocului locativ de la balanța Unității de implementare a proiectului de construcție a locuințelor sociale la balanța Primăriei mun. Chișinău.

Executorul judecătoresc prin demersul nr. 026-281/12 din 08.08.2012, a înștiințat repetat Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului mun. Chișinău despre faptul că la data de 10.08.2012, orele 10:00, va avea loc executarea hotărârii judecătorești în partea ce ține de instalarea creditorilor urmăritori în apartamentele indicate.

Însă, Primarul General Dorin Chirtoacă, ignorând atât existența hotărârii judecătorești definitive și irevocabile, cât și demersurile executorului judecătoresc, la data de 08.08.2012 a emis dispoziția nr. 799-d cu privire la repartizarea apartamentelor în blocul locativ nr.9/2 din str. Liviu Deleanu, și a eliberat ordine de repartitie altor persoane decât cele indicate în hotărâre.

Totodată, hotărârea Curții de Apel Chișinău prin care a fost dispusă recunoașterea dreptului asupra apartamentelor din blocul locativ nr. 6V din str. Liviu Deleanu nr. 9/2, a fost executată numai în partea a 5 familii.

În cazul celorlalți 19 creditori, inclusiv familia Dari (Eremia) Victoria, la 26.09.2012, în contul compensării faptului că nu au fost acordate apartamentele prevăzute în hotărâre, în scopul executării hotărârilor judecătorești de acordarea a spațiului locativ, Primarul General Dorin Chirtoacă a decis să încheie tranzacții de împăcare, cu familia reclamantei tranzacția a fost semnată de aceasta în 3 exemplare, o copie pentru creditor, o copie pentru debitor și o copie care se anexează în procedura executorie, care urmau să fie transmise Primarului Dorin Chirtoacă pentru ultima semnătură. În condițiile tranzacției prevăzute într-un proces care era anexă la însăși tranzacția de împăcare, fiecare familie va primi o sumă de bani în schimbul apartamentului care urma să i se atribuie din blocul locativ nr. 9/2 din str. Liviu Deleanu, mun. Chișinău.

Sustine reclamanta că, din aceste tranzacții au fost executate 18 la număr, cu excepția tranzacției sale. Toate aceste tranzacții au fost executate în anul 2012,

Primăria mun. Chișinău a transferat acești bani pe contul bancar al executorului judecătoresc, după care creditorii își ridicau banii de la bancă. Numai familia sa nu a primit nici apartamentul nr. 7 din blocul locativ din str. Liviu Deleanu nr. 9/2, nici careva mijloace financiare în schimbul acestui apartament. Cu toate că a semnat proiectul de tranzacție de împăcare la data de 26.09.2012, la momentul de față este în imposibilitate de a demonstra semnarea acelui proiect de tranzacție, pe motiv că nu i s-a înmănat o copie a acestuia.

Deși a solicitat în formă scrisă, prin cereri adresate atât executorului judecătoresc, cât și Primăriei mun. Chișinău, nu a primit nici un răspuns la aceste cereri. Mai târziu, executorul judecătoresc a informat-o că tranzacția semnată pentru familia sa nu i-a fost restituită de către Șefa Direcției juridice, Diana Gurschi, cu toate că această tranzacție se afla pe masă. Deși Primăria mun. Chișinău invocă de fiecare dată că nu dispune de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârilor ale instanțelor de judecată privind asigurarea cu spațiul locativ, reclamanta invocă din materialele anexate la dosar se dovedește contrariul, că autoritatea publică are mijloace financiare și execută aceste hotărâri, însă selectiv și nu pentru toți. Astfel, consideră că familia sa a fost discriminată dublu în acest sens, deoarece până la momentul dat nu a primit nici spațiu locativ, nici careva mijloace financiare în contul acestuia.

Din motiv că nu se execută hotărârea Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2008, devenită irevocabilă după pronunțarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 19 ianuarie 2011 și în termen pe 7 ani nu este repusă în drepturile de proprietate garantate, împreună cu familia este nevoită să locuiască la gazdă, achitând câte 2 000 lei lunar.

Solicită reclamanta constatarea faptului violării de către statul Republica Moldova a drepturilor sale prevăzute de Articolul 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și Articolul 1 al Protocolului Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale; obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova de a recupera prejudiciul moral suportat pentru neexecutarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2008 în mărime de 4 200 euro și a prejudiciul material în mărime de 24 000 lei moldovenești și executarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2008.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 27 aprilie 2016, reclamanta Dari (Eremia) Victoria a completat cerințele sale față de pârât și a solicitat suplimentar constatarea încălcării termenului rezonabil la executarea hotărârii judecătorești a Curții de Apel Chișinău nr. 3-3586/08 din 01 octombrie 2014.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 mai 2016 (f.d.25-36, Volumul II):

-S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Dari (Eremia) Victoria împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești;

-S-a constatat încălcarea dreptului reclamantei Dari (Eremia) Victoria la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești pronunțate de Curtea de Apel Chișinău la data de 06 noiembrie 2008 (dosar nr. 3-3586/2008);

-S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantei Darii (Eremia) Victoria prejudiciul material cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești în mărime de 28 000 lei;

-S-a considerat drept satisfacție echitabilă pentru repararea prejudiciului moral cauzat admiterea pretenției privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și încasarea prejudiciului material cauzat.

La 30 mai 2016, Dari (Eremia) Victoria a declarat apel, completându-l la 06 octombrie 2016, a solicitat casarea hotărîrii primei instanțe în partea în care au fost respinse pretențiile privind repararea prejudiciului moral, emițând în această parte o nouă hotărâre, dispunând încasarea din contul pîrîtului suma de 4 200 Euro cu titlul de despăgubiri de ordin moral cauzat și prejudiciul material în mărime calculată pentru chiria apartamentului.

La 24 mai 2016, Ministerul Justiției al RM a declarat apel, completându-l la 24 mai 2016, a solicitat casarea integrală a hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri privind respingerea integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016 (f.d.119-135, Volumul II):

-S-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției;

-S-a admis apelul declarat de Dari (Eremia) Victoria împotriva hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 16 mai 2016;

-S-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 16 mai 2016 în partea respingerii pretenției reclamantei privind încasarea despăgubirilor morale, emițând în această parte o nouă hotărâre de admitere parțială;

-S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Darii (Eremia) Victoria suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești;

-S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Darii (Eremia) Victoria suma de 12 000 lei cheltuieli suportate de închirierea spațiului locativ pentru perioada 01 mai 2016 - 09 noiembrie 2016;

-În rest hotărîrea primei instanțe s-a menținut.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 08 decembrie 2016, în termenul prevăzut de lege, Dari (Eremia) Victoria a declarat recurs (f.d.138-146, Volumul II), solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 16 mai 2016 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016 în partea încasării doar a 30 000 lei prejudiciu moral și respingerii pretenției privind încasarea despăgubirilor morale în sumă de 4 200 euro raportată la 9 ani de neexecutare a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2008, cu pronunțarea unei noi hotărîri în această parte de admitere integrală a pretenției

morale, și dispunerea încasării din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în folosul Victoriei Dari (Eremia) a prejudiciului moral în sumă de 4 200 euro echivalentul în lei MD la data executării hotărârii judecătorești. A menține hotărârea judecătorească Buiucani din 16.05.2016 în partea constatării încălcării dreptului reclamantei Dari (Eremia) Victoria la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești pronunțate de Curtea de Apel Chișinău la data de 06 noiembrie 2008 (dosar nr. 3-3586/2008); a menține hotărârea Judecătorească Buiucani din 16 mai 2016 în partea încasării din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în folosul Victoriei Dari (Eremia) a prejudiciului material în sumă de 28 000 lei; a menține decizia Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016 în partea încasării din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în folosul Victoriei Dari (Eremia) a prejudiciului material în sumă de 12 000 lei.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurenta a indicat interpretarea în mod eronat a legii, ca urmare, fiind aplicate eronat normele de drept material, astfel ne fiind încasat prejudiciul material solicitat, iar suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral adjudecată a fost apreciată superficial în raport cu perioada de 9 ani de neexecutare a hotărârii judecătorești.

La 09 ianuarie 2017, în termenul prevăzut de lege și Ministerul Justiției al RM a declarat recurs solicitând, cu titlu principal – casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016 și a hotărârii Judecătorească Buiucani mun. Chișinău din 16 mai 2016, cu titlu secundar – în cazul în care instanța va decide necesitatea acordării în speță a despăgubirii bănești, modificarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016 în sensul diminuării sumei acordate cu titlu de prejudiciu moral, corespunzător sumelor acordate în cauze similare de către Curtea Europeană și instanța judecătorească națională (f.d.148-153, Volumul II).

În motivarea recursului recurentul a indicat interpretarea în mod eronat a legii, ca urmare, fiind aplicate eronat normele de drept material, aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel. A menționat recurentul, în ce privește fondul acțiunii, concluziile instanței de apel derivă parțial din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Totodată a indicat recurentul că, este corectă concluzia instanțelor privind încasarea prejudiciului material în sumă de 28 000 lei în condițiile în care Ministerul Justiției nu poate fi obligat să execute din contul statului o obligație care îi revine nemijlocit Consiliului și Primăriei mun. Chișinău. A menționat că, Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nu prevede încasarea unor cheltuieli cu titlu de prejudiciu material – costul chiriei, o asemenea cerere urmând a fi înaintată într-o procedură separată.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție a RM consideră că

recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) al articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC RM.

Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Dari (Eremia) Victoria și Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurenții nu au invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea actelor judecătorești contestate, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel sau instanța de fond, respectiv nu constituie temei de casare a actelor judecătorești recurate.

Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC. Din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursul

trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell vs Irlanda, 16 aprilie 1991), însă motivele recursurilor invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Dari (Eremia) Victoria și Ministerul Justiției al RM ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 CPC, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e

Recursurile declarate de Dari (Eremia) Victoria și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță